

Poziționarea României într-o lume fragmentată – Consolidarea competitivității și rezilienței strategice

**Raportul Evenimentului
27 martie 2025**

Poziționarea României într-o lume fragmentată – Consolidarea competitivității și rezilienței strategice

27 martie 2025

Raportul Evenimentului

Despre eveniment

Institutul Aspen România, în parteneriat cu **Banca Națională a României**, a organizat această masă rotundă cu prilejul împlinirii a 145 de ani de la înființarea BNR în 2025, reafirmând angajamentul comun de a desfășura evenimente dedicate temelor de importanță strategică pentru economia României și sectorul financiar.

Într-o lume marcată de reconfigurări geopolitice și economice profunde, România se află la o răscruce crucială. Odată cu noua administrație americană și virajul politicilor transatlantice către **protecționism și reshoring**, se observă un impact semnificativ asupra **fluxurilor comerciale, investițiilor și amprentei industriale și tehnologice la nivel global**, cu implicații directe pentru țara noastră. Expansiunea Chinei, în paralel cu **vulnerabilitățile economice ale Europei**, presiunea asupra competitivității și stagnarea inovării, limitează **capacitatea României de a-și consolida poziția competitivă** și de a atrage investiții cu valoare adăugată importantă.

În acest context global fragmentat, este vital ca România să adopte o abordare strategică și inteligentă. Pentru a prospera în această nouă realitate economică, trebuie să valorificăm un proces decizional bazat pe evidențe și date, profitând de realinierea lanțurilor de valoare globale și dezvoltând autonomia strategică. **Valorificarea potențialului României ca hub regional, aprofundarea cooperării la nivel internațional și accelerarea adoptării inovațiilor** reprezintă piloni fundamentali pentru competitivitatea pe termen lung. **Claritatea reglementărilor, predictibilitatea investițiilor și modernizarea industrială** devin elemente esențiale pentru a consolida reziliența și creșterea economică pe termen lung.

Teme principale de discuție:

- Evoluția politicilor comerciale globale și poziționarea României în context internațional într-o eră post-globalizare.
- Expansiunea industrială a Chinei: Riscuri și oportunități pentru România.
- *Nearshoring* și realinieri la nivel internațional: Poziționarea strategică a României în lanțurile de aprovizionare globale.
- Politici bazate pe date, Inovare, Cooperare internațională: piloni esențiali pentru reziliența economică și creșterea sustenabilă a României

Idei în dezbateri

România poate transforma fragmentarea globală într-un avantaj **prin recâștigarea încrederii, coerenței și capacității de execuție**. Țara poate dispune, în 2025, de **cel mai mare volum de capital public și european din istorie** (PNRR, InvestEU, fonduri structurale, SAFE etc.), dar și de **cea mai scăzută capacitate instituțională de implementare**. Între 2025 și 2027 se deschide o **fereastră îngustă** în care România poate evita capcana venitului mediu printr-o combinație de **disciplină fiscală, politici industriale cu obiectiv de accelerare a adaptării la schimbările structurale din economie și investiții generatoare de venituri și orientate spre inovație**.

1. Context – Fragmentarea și locul României

- Economii emergente și cele dezvoltate evoluează pe **cicluri decuplate**; globalizarea nu dispare, dar devine **selectivă și geopolitizată**.
- România rămâne prinsă într-un model de **outsourcing și creștere dependentă de costuri reduse**, fără o bază internă solidă de inovare.
- **Deficitele gemene (bugetar și de cont curent)** persistă, în pofida unui volum semnificativ de lichiditate internă (depozite bancare ridicate).
- **Apartenența la spațiul transatlantic** rămâne ancora principală de stabilitate și credibilitate a României.

2. Consolidare fiscală și reformă instituțională

Obiectiv: restaurarea credibilității fără a sacrifica creșterea

- Necesitatea unei **consolidări fiscale graduale**, pe un orizont de 7 ani, bazată pe:
 - **Eliminarea excepțiilor** și lărgirea bazei de impozitare.
 - **Îmbunătățirea conformării voluntare** – un „joc în doi” între stat și contribuabil, bazat pe date partajate între MF și ANAF.
 - **Recalibrarea cheltuielilor publice** spre investiții cu efect multiplicator (infrastructură, educație, agricultură).
- Reforma fiscală, **IMCA eliminată de urgență (impozitul minim pe cifra de afaceri)** – necesară pentru a nu penaliza firmele cu marje mici, dar investiții mari.
- Introducerea unui **indicator anual de credibilitate fiscală** care să lege disciplina bugetară de nivelul investițiilor publice generatoare de venit (~3–4% din PIB/an).

3. Politici industriale – de la strategie la „playbook”

Premisă: reindustrializarea cere coerență și execuție sectorială

- Deficitele structurale (chimie, metalurgie, agroalimentar) pot deveni **axe de reconstrucție industrială**.
- Se recomandă trecerea de la documente strategice ample la **planuri sectoriale operaționale („playbooks”)** pe 12–18 luni, fiecare cu:
 - Reglementări critice, scheme de pre- și co-finanțare și standarde;
 - **Testare pe proiecte pilot**, cu criterii clare de oprire sau extindere;
 - Implicarea **ecosistemelor locale** (universități, licee tehnologice, camere de comerț).
- Obiectiv: trecerea de la o economie „fiscalizată” la una **productivă și competitivă**, ancorată în lanțuri de valoare proprii.

4. Capital pentru creștere: BVB și fondurile de pensii

- **Bursa de Valori București** trebuie tratată ca **infrastructură economică strategică**, nu doar financiară.
 - Listarea companiilor locale, emisiuni de obligațiuni pentru infrastructură, fonduri de proiect.
- **Fondurile de pensii și private equity** pot acționa ca **multiplicatori de capital** și garanți de guvernanță pentru proiectele de investiții.
- Este nevoie de **vehicule de conversie a depozitelor în investiții productive** – prin fonduri tematice, obligațiuni verzi sau parteneriate public–privat.

5. Inovație, educație și antreprenoriat

- Introducerea **educației antreprenoriale** în curriculumul școlar, ca parte a unei strategii de formare a competențelor economice.
- România poate deveni un **hub regional de expertiză** – testare a reglementărilor, inovare în agricultură, energie și tehnologie.
- **Capitalul uman** devine elementul central al convergenței: formarea rapidă de competențe prin consorții universitate–industrie.
- Creșterea bazată pe inovare este în continuare **de import**, nu indigenă – trebuie stimulată prin dezvoltarea unui **deal-flow local** și a unei baze proprii de brevete și know-how.

6. Guvernanță și încredere

- Toate soluțiile propuse converg spre o idee simplă: **fără încredere, coerență și stabilitate, capitalul nu devine dezvoltare.**
- Încrederea se reconstruiește prin **livrarea de rezultate vizibile în 6–12 luni**, nu prin noi planuri strategice.
- Propunere: un **„contract public de execuție”** între instituțiile economice și societate, bazat pe câțiva indicatori măsurabili (colectare fiscală, timpi de autorizare, investiții lansate).

7. Riscuri identificate

- Persistența **deficitelor gemene** și presiunea asupra cursului valutar.
- **Supraîndatorare** publică și privată dacă ajustarea fiscală este amânată.
- **Scenariul „never landing”** global – inflație structurală ridicată și dobânzi reale pozitive.
- **Blocaje instituționale** și întârzieri în marile proiecte de investiții.

8. Oportunități strategice

- **Dunărea – Galați/Brăila** ca pol logistic, metalurgic și agroalimentar.
- **Lanțuri de aprovizionare „near-shored”** în sectoare reglementate (apărare, energie, agrobio).
- **Ancorarea transatlantică** oferă României un **premium de credibilitate** și acces la parteneriate strategice.
- **Infrastructura digitală și verde** poate deveni motorul unui nou ciclu investițional regional.

9. Recomandări operaționale interne (2025–2026)

În 90 de zile:

1. Publicarea **Planului de consolidare graduală** (3 ani) și lista de **excepții fiscale** în revizuire.
2. Lansarea a **3 playbook-uri sectoriale**: chimie/materiale, metal–echipamente, agro-procesare.
3. Crearea unui **taskforce BVB–fonduri de pensii–InvestEU** pentru pipeline-ul de listări și cofinanțări.
4. Implementarea unui **dashboard lunar de execuție** interinstituțional (MF, Economie, ANAF, Transporturi).

În 6–12 luni:

1. Revizuirea **IMCA** cu un calendar predictibil.
2. Lansarea unui **pachet educație–industrie**, cu micro-cursuri și programe duale.
3. Crearea unui **ghiseu unic pentru proiecte industriale strategice**.
4. Introducerea de **instrumente de piață**: obligațiuni verzi, fonduri de proiect, garanții de export.

Până la sfârșitul lui 2026:

- Extinderea playbook-urilor la 5–6 ramuri industriale.
- Creșterea ponderii investițiilor în PIB și a numărului de listări la BVB.
- Reducerea timpilor de autorizare la nivel comparabil cu media UE.

10. Elemente concludive

- Narațiunea comună: **„România nu are nevoie de o nouă strategie, ci de o viziune cu execuție.”**
- Mesaj de sinteză: **„Fără încredere, coerență și execuție, capitalul nu se transformă în convergență.”**
- Propunerea unui **set minimal de indicatori publici** pentru 2025–2027 (execuție bugetară, investiții, listări BVB, exporturi pe verticale).